

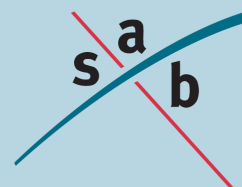
Flora- en faunaonderzoek

Mozartlaan 40, Hilversum

Bouwmnu

Datum: 30 september 2014

Projectnummer: 140242

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
2	Wettelijk kader	4
2.1	Wettelijke bescherming vleermuizen	4
2.2	Soortenstandaard vleermuizen	6
2.3	Zorgplicht	6
3	Ecologie van vleermuizen	7
3.1	Verblijfplaats	7
3.2	Vliegroutes	8
3.3	Foerageergebied	8
3.4	Jaarcyclus vleermuizen	8
4	Onderzoeksmethodiek	9
5	Resultaten	10
5.1	Onderzoeksomstandigheden	10
5.2	Resultaten veldonderzoek	10
6	Advies	15
6.1	Ontheffing Flora- en faunawet	15
6.2	Maatregelen	15

Bijlage 1: geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op de Mozartlaan 40 te Hilversum is de sloop van de huidige woning en de bouw van een nieuwe woning met schuur beoogd. De nieuwe woning komt op een andere plaats op de kavel te staan (op de locatie van de tennisbaan). Hierdoor dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden wegens het ontbreken van een bouwvlak op de beoogde locatie. Voor de realisatie van de nieuwe woning en tuin is de kap van een aantal bomen noodzakelijk.

De vleermuizen zelf, evenals verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden zijn volgens de Flora- en faunawet streng beschermd (tabel 3). Ook zijn ze opgenomen in de Europese habitatrichtlijn (bijlage IV). Dit betekent dat wanneer er sprake is van aantasting van een of meer van de hierboven genoemde aspecten en overtreding van de verbodsbepaling(-en) van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen, een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet dient te worden aangevraagd op basis van een in de Europese habitatrichtlijn genoemd belang. Om te bepalen of er met het voornemen mogelijk sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet dient, indien op voorhand niet is uit te sluiten, de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden van vleermuizen in het plangebied in kaart te worden gebracht.

Volgens de plannen die tot dusver bekend zijn, zal de huidige woning worden gesloopt. Daarnaast zal de aanwezige tennisbaan worden verwijderd. Ook verschillende bomen en struiken in het plangebied zullen worden gerooid. Er zal vervolgens een nieuwe woning worden gerealiseerd.

1.2 Doel

Het voorliggende onderzoek heeft als doel om te bepalen of op het terrein van Mozartlaan 40 te Hilversum verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied aanwezig zijn. Het kan hier om meerdere soorten gaan. Ook kunnen verschillende typen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Deze verschillende typen verblijfplaatsen moeten in verschillende perioden worden onderzocht. Hieronder volgen verschillende onderzoeksvragen om uiteindelijk een compleet beeld te krijgen van de functies die het plangebied voor vleermuizen vervult.

- Welke vleermuissoorten zijn in het plangebied aanwezig?
- Hebben vleermuizen een kraam- of zomerverblijfplaats in de woning en/of in de te kappen bomen in het plangebied?
- Hebben vleermuizen een paarverblijfplaats in de woning en/of in de te kappen bomen in het plangebied?
- Is er essentieel foerageergebied aanwezig in het plangebied?
- Is er een essentiële vliegroute aanwezig in het plangebied?

2 Wettelijk kader

2.1 Wettelijke bescherming vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c van de Flora- en faunawet (Ff-wet) en zijn opgenomen in de Europese Habitatrichtlijn, die- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. In de dagelijkse praktijk betekent dit dat vleermuissoorten vermeld staan op de zogenaamde Tabel 3. Door deze bescherming dient bij ruimtelijke ontwikkelingen te worden bepaald of er met het voornemen sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen (artikel 9, artikel 10, artikel 11, artikel 13) uit de Flora- en faunawet. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor deze soort geldt de uitgebreide toets. Hij wordt ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Het is verboden:

- vleermuizen te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9);
- vleermuizen opzettelijk te verontrusten (artikel 10);
- voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11);
- vleermuizen te vervoeren of onder zich te hebben (artikel 13).

In de Flora- en faunawet worden tot de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen ook de foerageergebieden en vliegroutes gerekend mits deze van essentieel belang zijn.

Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschut).

Wanneer een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van (het leefgebied van) beschermde soorten, kan het project of handeling in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Indien na het treffen van mitigerende (verzachtende) maatregelen overtreding van één of meer verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet niet kan worden uitgesloten, is een ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet van het Ministerie van Economische Zaken noodzakelijk.

Daar vleermuizen tevens zijn beschermd door de EU Habitatrichtlijn dient bij een aanvraag van een ontheffing Flora- en faunawet één of meerdere belangen zoals genoemd in artikel 16, lid 1 van de EU habitatrichtlijn te worden onderbouwd. Echter worden veel werkzaamheden niet uitgevoerd omwille van één van de belangen zoals genoemd in artikel 16, lid 1 van de Habitatrichtlijn. Hierdoor is ontheffing voor het overtreden van een verbodsbepaling bij die werkzaamheden enkel mogelijk als er sprake is van een zeer geringe en slechts tijdelijke verstoring. Men dient dan de nega-

tieve effecten van de werkzaamheden tot een minimum te beperken door het vooraf treffen van aanvullende mitigerende (verzachtende) maatregelen.

Indien na het nemen van maatregelen de verstoring niet alsnog leidt tot het beschadigen en vernielen van voortplantings- of vast rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten dan is een ontheffing mogelijk om op basis van een of meerdere belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten op te voeren.

Wettelijk belangen van de EU Habitatrichtlijn (artikel 16, lid 1):

- de bescherming flora en fauna;
- de veiligheid van het luchtverkeer;
- de volksgezondheid of openbare veiligheid;
- dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Wettelijk belangen zoals genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (artikel 2, lid 3):

- a. de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- b. de bescherming van flora en fauna;
- c. de veiligheid van het luchtverkeer;
- d. de volksgezondheid of openbare veiligheid;
- e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- f. het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;
- g. belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort;
- h. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw;
- i. bestendig gebruik;
- j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

De vooraf te treffen maatregelen moeten van dien aard zijn dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen behouden blijft. Hierbij moet naast de verblijfplaats zelf ook gedacht worden aan geschikt gebied om te foerageren en om deze foerageergebieden te kunnen bereiken vanuit de verblijfplaats (vliegroute).

Essentieel is dat de getroffen mitigerende maatregelen de negatieve effecten te niet doen én een zeker of met een hoge mate van zekerheid voldoende zal functioneren vóórdat het oorspronkelijke onderdeel van het leefgebied wordt aangetast. Hierbij dient tevens voldoende invulling te worden gegeven aan de zorgplicht. Een basispakket aan mitigerende maatregelen is beschreven in soortenstandaard van het de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

2.2 Soortenstandaard vleermuizen

Voor de bedreigde plant- en diersoorten waarvoor vaak een ontheffing wordt aangevraagd, zijn soortenstandaards opgesteld. Deze soortenstandaarden bevatten een aantal kenmerkende ecologische aspecten van de betrokken soort, evenals een set basis- of standaardmaatregelen, die een initiatiefnemer die een ruimtelijke ingreep overweegt waarbij een beschermde soort is betrokken, kan of moet nemen. Bij deze maatregelen staat grotendeels vast dat ze effectief zijn, maar waar dit nog niet onomwonden is vastgesteld, wordt dit vermeld. Afwijkingen van die basisset maatregelen zijn alleen mogelijk als de lokale situatie of populatie dat vereist. Dan zijn er dus maatwerk maatregelen noodzakelijk. De ecologische informatie per soort en bijbehorende set basismaatregelen is samengevoegd in een document die we soortenstandaard noemen. Voor de Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis is een dergelijke standaard opgesteld.

Een soortenstandaard bevat algemene maatregelen die in normale gevallen een positief effect hebben op de instandhouding van de bedreigde soort of individuen. Echter zal altijd in de lokale situatie het effect van de ruimtelijke ingreep op de betrokken beschermde plant- of diersoort moeten worden beoordeeld om te zien of met de genoemde algemene maatregelen overtreding van de wet kan worden voorkomen. Als er, ondanks het treffen van de in de soortenstandaarden genoemde maatregelen, mogelijk toch verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden dan blijft een ontheffing nodig en moet er een ontheffingsaanvraag worden ingediend bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. In bijzondere situaties zullen ook aanvullende, mogelijk zelfs geheel andere maatregelen, noodzakelijk zijn.

Kortom: de soortenstandaard geeft de basismaatregelen waarmee in reguliere/normale gevallen een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan worden voorkomen dan wel negatieve effecten kunnen worden verminderd, slechts leiden tot tijdelijke verstoring. In uitzonderlijke gevallen of bij niet bewezen methodieken dient een ontheffing ex artikel 75 Flora- en faunawet te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

2.3 Zorgplicht

Naast de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is voor alle in het wild levende plant- en diersoorten de zorgplicht van toepassing. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

3 Ecologie van vleermuizen

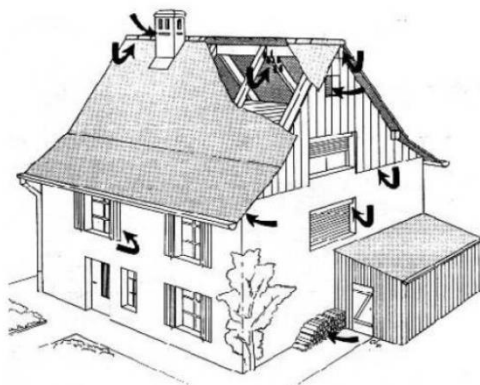
Elke vleermuissoort heeft een eigen specifiek scala aan eisen waaraan een leefgebied moet voldoen, om zich succesvol te kunnen handhaven. De verblijfplaatsen, vliegrou-tes en foerageergebieden vormen hierin een centrale plaats. Deze worden hieronder besproken.

3.1 Verblijfplaats

Net als alle zoogdieren zoeken ook vleermuizen een beschermde ruimte op om te slapen en hun jongen te baren en groot te brengen, de zogenaamde vaste rust- en verblijfplaats. Vleermuizen bezitten door het jaar heen een groot scala aan verschillende soorten verblijfplaatsen om in bovengenoemde behoefte te voorzien. Er wordt voor deze diergroep in het algemeen onderscheid gemaakt tussen kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen.

In de kraamverblijfplaats worden de jongen (één per vrouwtje) gebaard en gezoogd. In dergelijke verblijfplaatsen scholen meerdere vrouwtjes (met jongen) bij elkaar. De omvang van een dergelijke kolonie verschilt per locatie en per soort. Van de Gewone dwergvleermuis is bijvoorbeeld bekend dat zij groepen vormt van circa 50 tot 120 individuen. Bij de Laatvlieger zijn deze groepen geregeld kleiner: 10 tot 50 vrouwtjes. In zomerverblijfplaatsen bevinden zich de volwassen mannetjes en vrouwtjes die zich niet voortplanten. Hier zijn altijd maar enkele vleermuizen aanwezig. In de paarverblijfplaatsen vindt de paring plaats. Mannetjes bezetten dan een verblijfplaats met daaromheen zijn territorium en proberen vrouwtjes hiernaartoe te lokken om te paren. In de winterverblijfplaats overwinteren de vleermuizen. Gewone dwergvleermuizen kunnen zowel in kleine als in grote groepen overwinteren. De Watervleermuis overwintert weer in grotten of bunkers en andere soorten (bijvoorbeeld Rosse vleermuis) trekken weg uit Nederland naar warmere oorden.

Zowel de Gewone dwergvleermuis als de Laatvlieger hebben hun verblijfplaatsen in gebouwen. De Ruige dwergvleermuis kan van zowel boomholten als gebouwen gebruik maken. De Rosse vleermuis en Watervleermuis zijn echter boombewonende soorten. Onderstaande afbeelding toont de mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen rondom gebouwen.

Waar zitten vleermuizen in gebouwen:

- In de spouwmuur achter een spouwgat, rooster of ventilatievoeg (= verticale spleet in metselwerk)
- Op de kopgevel waar de dakpannen over de rand steken
- Achter de dakrand via een kier aan de onderzijde
- Onder het dak, tussen dak en dakbeschot
- Onder de dakpannen via een scheefliggende dakpan
- Achter gevelbeplating of -betimmering via een kier
- Achter een reclamebord tegen de gevel
- Achter een loszittende loodslab, bijvoorbeeld bij de schoorsteen of dakkapel
- In een schoorsteen achter een kier of rooster
- Achter luiken
- Achter of tussen de buitenzonwering
- In de balkonvloer (bij flats)

Verblijfplaatsen van vleermuizen in en om het huis.

Vleermuizen leven in een netwerk van verschillende verblijfplaatsen door het jaar heen en verschillende functies gedurende een dag (foerageergebieden en verblijf-

plaatsen), maar ook in een netwerk van verschillende verblijfplaatsen tijdens hetzelfde seizoen. Afhankelijk van soort en situatie is er sprake van een hoofdverblijfplaats met satellietverblijfplaatsen of van meer gelijkwaardige verblijfplaatsen. Zelfs kraamverblijfplaatsen kunnen van de ene op de andere dag verlaten zijn, waarbij de vrouwtjes hun jongen hangend aan de buik met zich meedragen. Tussen winterverblijfplaatsen wordt minder gewisseld. Bij de Gewone dwergvleermuis liggen alle verblijfplaatsen binnen een straal van 20 km bijeen. Bij grotere vleermuissoorten als de Laatvlieger of de Rosse vleermuis is dit gebied vele malen groter.

3.2 Vliegroutes

Vanuit hun verblijfplaatsen moeten de vleermuizen hun weg kunnen vinden op zoek naar voedsel. Met behulp van hun sonar moeten ze wegwijs worden in de omgeving tussen verblijfplaats en foerageergebied. Vleermuizen gebruiken hiervoor vaak een vaste route naar het foerageergebied. Lijnvormige elementen als een bomenrij of watergang met opgaande begroeiing is hierbij vaak belangrijk voor hun oriëntatie.

3.3 Foerageergebied

Voor het vinden van voedsel heeft elk vleermuissoort zich enige wijze gespecialiseerd. Een overeenkomst is dat ze allen beschutting van wind zoeken. Enerzijds om energie te besparen, anderzijds vanwege de hoeveelheid insecten. De Gewone dwergvleermuis foerageert bijvoorbeeld vooral in open ruimtes in bosachtig gebied of langs wind beschutte, lijnvormige elementen, zoals bomenrijen of watergangen. De Laatvlieger foerageert ten opzichte van de Gewone dwergvleermuis in dezelfde soort gebieden maar dan hoger in de lucht en zolang de wind het toe laat boven opener terrein. De Watervleermuis foerageert enkel boven open water.

3.4 Jaarcyclus vleermuizen

Vleermuizen gebruiken dus een netwerk van deelleefgebieden met verschillende functies. De in Nederland meest voorkomende soorten volgen daarbij een duidelijke seizoenscyclus: beginnend bij winterslaap, achtereenvolgens migratie, kraamperiode, balts- of paartijd, trek en tenslotte weer winterslaap. zie onderstaand tijdschema.

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Activiteit	Winterslaap			Migratie	Kraamtijd			Paartijd / Migratie			Winterslaap	
Functie	Winterverblijfplaats			Tussen- verblijf	Kraamverblijfplaats / Zomerverblijfplaats			Paarverblijfplaats			Winterverblijfplaats	

Jaarcyclus van vleermuizen

4 Onderzoeksmethodiek

In de periode van 15 april tot 1 oktober 2014 wordt het plangebied en omgeving onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Gezien de geringe omvang van het plangebied wordt het gebied geïnventariseerd door één ecooloog met kennis op het gebied van vleermuizen. De inventarisaties vinden in de avond-, nacht- en ochtenduren plaats. De inventarisaties duren altijd twee uur. In de avond- of nachturen duurt dit van zonsondergang tot twee uur erna. In de nacht- of ochtenduren vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de richtlijnen zoals deze zijn verwoord in het Vleermuisprotocol 2013 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus et al. 2013). Bij het onderzoek zijn, waar noodzakelijk, tevens de Soortenstandaard voor Gewone Dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige Dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Rosse Vleermuis (*Nyctalus noctula*) en Gewone Grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) van het Ministerie van Economische Zaken (2014) geraadpleegd.

Het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen vindt plaats door middel van zichtwaarnemingen en onderzoek met een batdetector (Pettersson, type D240X), een apparaat dat de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen vertaalt in voor mensen hoorbare geluiden. Door interpretaties van ritme, klank en hoogte van het door het apparaat uitgezonden geluid kunnen de meeste soorten vleermuizen worden onderscheiden en op naam worden gebracht. Met behulp van de D240X-batdetector kunnen vertraagde opnames worden gemaakt die eventueel achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound. Met name voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Weergegevens en gegevens over zonsondergang zijn geraadpleegd via de websites van het KNMI en Buienradar.nl.

5 Resultaten

5.1 Onderzoeksomstandigheden

Het onderzoek naar vleermuizen is sterk gebonden aan goede klimatologische omstandigheden. Bij te veel wind (>3 - 4 Bft), te lage temperaturen (< 10 °C) of te grote neerslag (waterdruppeldiameter >0,5 mm (motregen)) zijn sommige soorten niet aanwezig of verminderd actief waardoor de waarnemingen onvolledig tot onvoldoende kunnen zijn. In onderstaande tabel zijn de weeromstandigheden ten tijde van het veldonderzoek weergegeven.

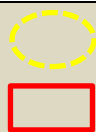
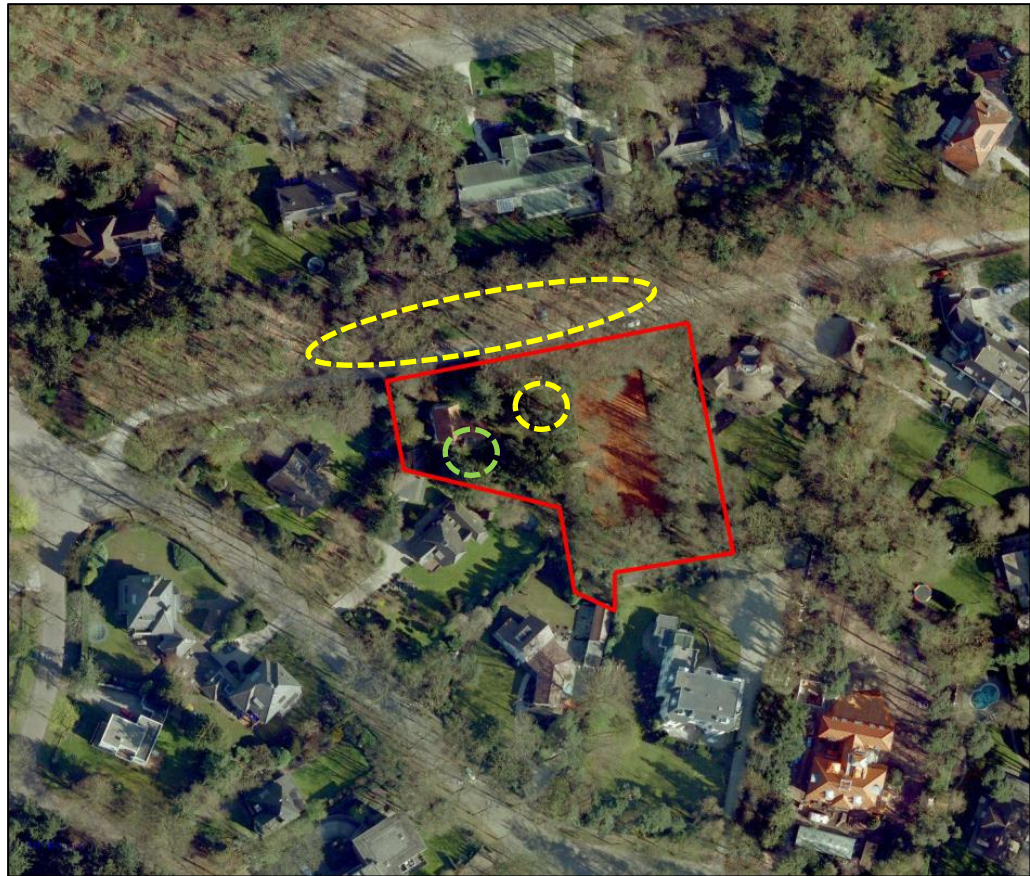
Datum	Zon op / onder	Tijd (start)	Tijd (eind)	Temperatuur [°C]	Wind [Bft.]	Onderzoeks- omstandigheden	Bijzonderheden
16-06-2014	22:02*	22:00	0:00	14	0 – 1	Goed	
18-07-2014	5:42*	3:42	5:42	18 - 19	0 – 1	Zeer goed	Helder weer
28-08-2014	20:36*	21:30	23:45	18	0	Zeer goed	Bewolkt, droog. Om 20:00 uur lichte regen.
18-09-2014	19:48*	20:30	22:55	19	0	Zeer goed	

* Bron: www.dekoepel.nl/calculator.html (geografische positie: Hilversum)

5.2 Resultaten veldonderzoek

5.2.1 Onderzoeksrunde 25 april 2014

Tijdens deze onderzoeksrunde zijn relatief weinig waarnemingen van vleermuizen gedaan. Ten oosten van het huis is een foeragerende Gewone dwergvleermuis waargenomen. Een enkele keer is overvliegende Rosse vleermuis gedetecteerd ten zuiden van de leegstaande woning. Langs de Doodweg, buiten het plangebied, zijn 4 foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er zijn geen waarnemingen gedaan van uitvliegende vleermuizen. Onderstaande luchtfoto visualiseert de waargenomen vleermuizen.

Foerageergebied gewone
dwergvleermuis
Plangebied

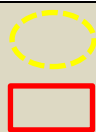
Overvliegende rosse vleer-
muis

5.2.2 Onderzoeksrunde 25 juni 2014

Tijdens de tweede onderzoeksrunde zijn de waarnemingen van eenzelfde aard geweest als de eerste onderzoeksrunde. Er zijn maximaal twee Gewone dwergvleermuizen tegelijk aangetroffen. Deze twee foerageerden voornamelijk in een open ruimte tussen bomen aan de noordoostkant van het plangebied. Ook vlogen er zo nu en dan vleermuizen rond het huis.

Gedurende deze onderzoeksrunde is ook een Rosse vleermuis waargenomen. Aangezien deze maar één keer is gesignaleerd, kan ervan worden uitgegaan dat deze vleermuis naar een foerageergebied of verblijfplaats aan het vliegen was en niet aan het foerageren was.

Meerdere vleermuizen die naar een foerageergebied of verblijfplaats vlogen via een bepaalde route zijn niet waargenomen. Ook is geen zwermgedrag rond de verlaten woning aangetroffen. Er zijn geen invliegende vleermuizen aangetroffen. Onderstaande luchtfoto visualiseert de waargenomen vleermuizen.

Foerageergebied gewone
dwergvleermuis
Plangebied

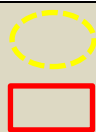
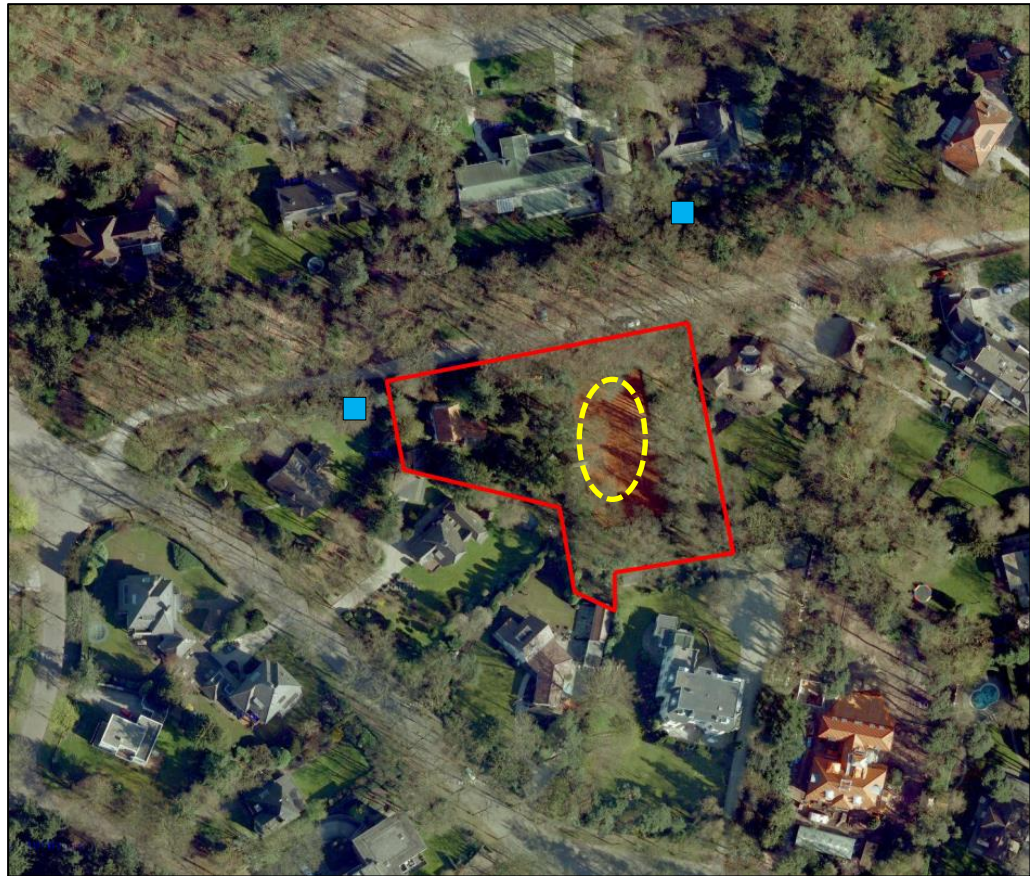

Overvliegende rosse vleer-
muis

5.2.3 Onderzoeksrond 28 augustus 2014

Tijdens het onderzoek naar paarverblijfplaatsen waren de onderzoeksomstandigheden goed. Circa 1,5 uur voor aanvang van het onderzoek was er sprake van lichte regen. Rond zonsondergang was het droog.

Er zijn gedurende de hele avond slechts drie vleermuizen waargenomen. Omstreeks 21:45 uur is één roepende Ruige dwergvleermuis gehoord ten noordoosten van het plangebied. Het individu vertoonde duidelijk baltsgedrag waardoor een verblijfplaats nabij het plangebied niet is uit te sluiten. Rond 22:05 uur is een Gewone dwergvleermuis foeragerend boven de tennisbaan waargenomen. Ook werd aldaar, kortstondig, een sociale roep vastgesteld. Vanaf 22:30 tot 23:45 uur is een Ruige dwergvleermuis met baltsgedrag vastgesteld ten westen van het plangebied. Navolgende kaart geeft de waarnemingen van het onderzoek op 28 augustus weer.

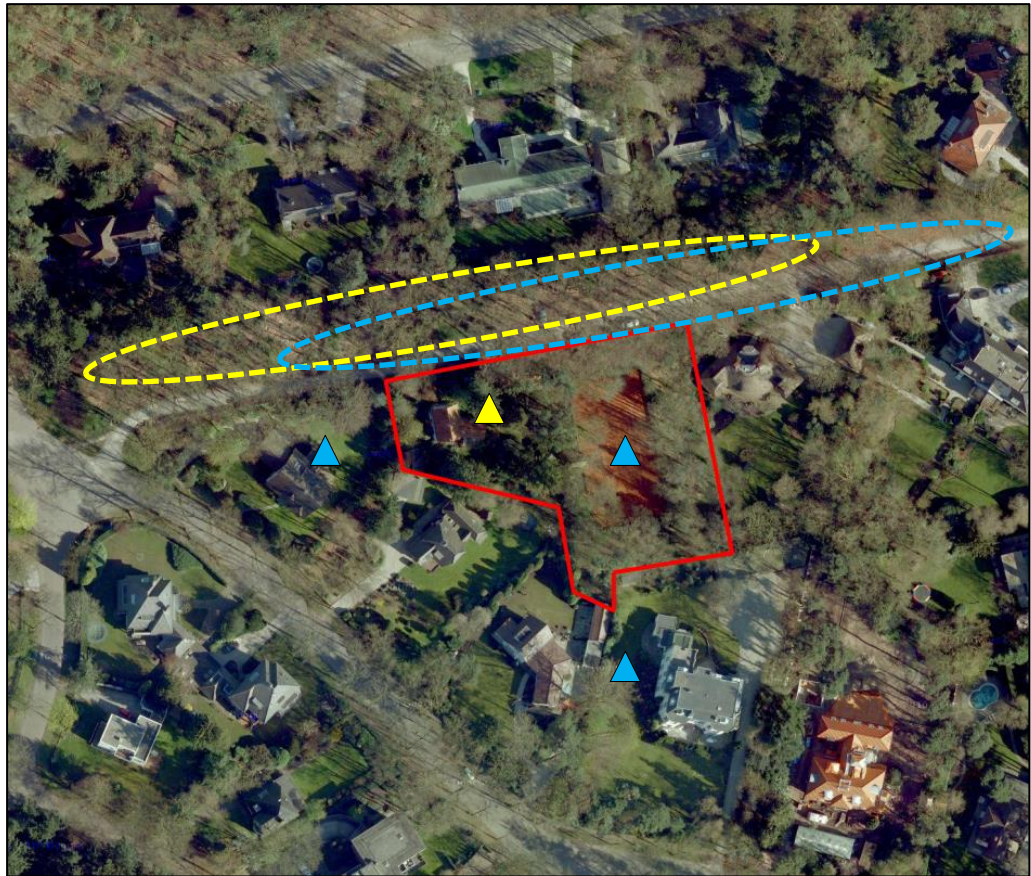
Foerageergebied gewone
dwergvleermuis
Plangebied

Paarverblijfplaats ruige
dwergvleermuis

5.2.4 Onderzoeksrunde 18 september 2014

De hele avond hebben langs de Doodweg een ruige en gewone dwergvleermuis ge-foerageerd. Om 21:00 uur is een werfroep van een ruige dwergvleermuis gehoord ten westen van het plangebied op het perceel van de burens. Vervolgens is om 21:30 uur ook een werfroep van een ruige dwergvleermuis gehoord ten zuiden van het plangebied. Om 22:05 uur is in het plangebied een paar keer een werfroep van een gewone dwergvleermuis gehoord. Dit was echter niet lang genoeg voor territoriaal gedrag. Ook is nog een enkele keer een ruige dwergvleermuis met werfroep over de tennisbaan waargenomen. Alle waargenomen werfroepen waren niet aanhoudend, waardoor ge-concludeerd kan worden dat in en direct rond het plangebied geen paarterritoria van vleermuizen aanwezig waren tijdens deze onderzoeksrunde.

	Werfroep gewone dwerg- vleermuis		Werfroep ruige dwergvleer- muis
	Foerageergebied gewone dwergvleermuis		Foerageergebied ruige dwergvleermuis
	Plangebied		

6 Advies

6.1 Ontheffing Flora- en faunawet

Binnen het plangebied van de Mozartlaan 40 te Hilversum zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Ook zijn geen essentiële foerageergebieden en vliegrou-tes binnen het plangebied waargenomen. Tijdens de veldbezoeken zijn enkele foera-gerende vleermuizen in het plangebied waargenomen. Aangezien vleermuiskolonies uit tientallen tot honderden dieren bestaan, vormt het plangebied voor hoogstens een paar procent foerageergebied. Daarom is van essentieel foerageergebied geen sprake.

Voor de geplande ruimtelijke ingrepen is derhalve geen ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Zolang de geplande werkzaamheden buiten de broedperiode worden gestart en de zorgplicht in acht wordt genomen, is overtreding van de Flora- en faunawet niet te verwachten.

6.2 Maatregelen

Om volledige invulling te geven aan de zorgplicht dienen een aantal maatregelen te worden genomen.

- Allereerst dient de kap van bomen en de sloop van de woning buiten de broedperiode van vogels plaats te vinden. Deze periode loopt globaal van 15 maart tot en met 15 augustus.
- De woning dient op een dergelijke manier gesloopt te worden dat eventueel aanwezige dieren in het pand voldoende mogelijkheid krijgen om te vluchten. Dit kan in de praktijk gerealiseerd worden door:
 - Alvorens tot sloop over te gaan alle deuren en ramen te verwijderen.
 - Het gebouw vervolgens in één richting te slopen. Op deze manier kunnen eventueel aanwezige dieren via de open ramen en deuren in één bepaalde richting uit het pand vluchten zonder te worden ingesloten.

Onderstaande maatregelen kunnen bij het realiseren van de nieuwe woning en het aanleggen van het nieuwe groen worden toegepast om de natuurwaarden in het gebied te versterken.

- In de nieuw te bouwen woning kunnen verblijfplaatsen voor vleermuizen worden gerealiseerd. Vleermuizen veroorzaken zo goed als geen overlast als ze in een woning verblijven. Ze veroorzaken bijvoorbeeld geen geluidsoverlast, stankoverlast en schade aan de constructie van het huis. Het geschikt maken kan op twee manieren. Het inbouwen van speciale vleermuiskasten in de muren van de woning of het geschikt maken van de spouwmuur, zodat de vleermuizen hierin verblijven. Vleermuizen stellen bepaalde eisen aan dergelijke verblijfplaatsen. Mocht u hierin interesse hebben, verschaffen wij u graag de specifieke eisen die vleermuizen stellen.
- Als u nieuwe bomen of struiken wilt plaatsen, bevelen wij inheemse soorten aan. Insecten drinken de nectar en bijvoorbeeld allerlei vogels doen zich weer tegoed aan de insecten. Uitheemse soorten verschaffen minder (geschikt) voedsel dan inheemse soorten. Bessen van uitheemse soorten zijn bijvoorbeeld vaak giftig.

Bijlage 1: geraadpleegde literatuur

Dietz, C. Von Helversen, O. en Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014. Soortenstandaard Gewone dwerg-vleermuis, versie 1.1. Zwolle.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014. Soortenstandaard Ruige dwerg-vleermuis, versie 1.1. Zwolle.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 25 maart 2013. www.gegevensautoriteit-natuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl.

Websites:

- www.buienradar.nl
- www.knmi.nl
- www.rvo.nl
- www.telmee.nl
- www.vleermuis.net
- www.vleermuizenindestad.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl